

MUHASEBE PAKET PROGRAMI KULLANIMI -Erzurum Organize Sanayi Bölgesi Örneği-

Nuraydın TOPÇU (*) Meryem ÖZTÜRK (**)

1 - GİRİŞ

Günümüzde teknoloji baş döndürücü bir hızla gelişmektedir. Hızla gelişen bu teknoloji karşısında eskinin küçük işletmeleri, ya bir piyasadaki yerlerini büyük işletmelere bırakmakta ya da büyüyerek yeni ortama ayak uydurmaya çalışmaktadırlar. İşletmelerde meydana gelen bu büyüme aynı zamanda üretimde de büyük bir artışa sebep olmuştur. Çünkü geçmişte küçük işletmeler ağırlıklı olarak emek yoğun çalışırken, günümüzde durum tamamen değişmiş ve sermaye yoğun çalışmaya başlamışlardır.

Üretimdeki bu artış, aynı zamanda işletmelerde işlenecek bilgi hacminin de artmasına sebep olmuştur. İşlenecek bilgiler sadece hacim itibarıyla değil aynı zamanda çeşit olarak da arttığından dolayı, insan emeği ile bu bilgileri işlemek adeta imkânsız hale gelmiştir. Bu imkânsızlığı ortadan kaldırmak, sonuçları süratli, doğru, kolaylıkla erişilebilir ve anlaşılabilir şekilde almak için

bazı araçlar geliştirilmiştir. Bu araçlardan birisi, belki de en önemlisi bilgisayardır. Değişen ve gelişen koşullar altında yaşamı kolaylaştırmada büyük öneme sahip olan bilgisayarlar gün geçtikçe daha çok vazgeçilmez olmaktadır.

Bilgisayarlar, verinin daha ayrıntılı toplanmasını ve işlenmesini, sonuçların ihtiyaç duyulan zamanda ve kapsamda elde edilmesini mümkün hale getirmiştir. Bilgisayarlar muhasebenin; belirlenen mali olay veya işlemlerini kaydetme, sınıflandırma, özetleme, raporlama ve analiz etme gibi işlemlerini devralarak muhasebe sürecinin daha kolay, daha hızlı ve daha hatasız gerçekleşmesine önemli katkılar sağlamıştır. Muhasebe verileri bir kez bilgisayara girildikten sonra istenen mali bilgi veya raporlara birkaç saniye içerisinde ulaşılabilir. Elle günlerce süren işlem ve hesaplamaları çok kısa zamanda yapabilmesi, işlem hatalarını azaltması, veri ve bilgilere ulaşmada kolaylık sağlaması vb. nedenlerden dolayı muhasebeyi bilgisayarsız düşünmek imkânsız olmuştur.

(*) Yrd. Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü

(**) Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Bilginin güçle özdeş görüldüğü günümüzde, işletmeler gittikçe karmaşık hale gelen ekonomik çevre içinde yaşayabilmek için, bilgisayarlar ve diğer bilgi teknolojisi araçları ile hızlı bir bütünleşme sürecine girmişlerdir. Bu süreç donanım ve yazılım alanında meydana gelen gelişmelerle daha da hızlanmıştır.

Bilgisayar, esasında donanım denen çeşitli parça ve devrelerden oluşan elektronik bir araçtır. Bilgisayara asıl işlevini kazandıran unsur ise yazılımdır. Bununla birlikte ne donanım ne de yazılım tek başına anlamlı değildir. Bilgisayarlı muhasebe ise, gerekli donanımın buna uygun yazılımla bir araya getirilmesidir.

Muhasebe yazılımları genel ihtiyaca yönelik olarak hazırlanmaktadır. Söz konusu programlar, programlama işine yönelik firmalarca, işletmelerin büyüklüklerine ve yapılarına uygun olarak farklı tiplerde üretilmektedir. İşletmeler de yapılarına uygun olan bu farklı tiplerdeki muhasebe programlarından birini kullanmaktadırlar.

Bu çalışmada, Erzurum Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren işletmelerin kullandıkları bilgisayarlı muhasebe programlarının tespit edilmesi, hangisinin en fazla kullanıldığının belirlenmesi ve söz konusu programların analiz edilmesi amaçlanmıştır.

2- BİLGİSAYARLARIN İŞLETMENİN

MUHASEBE DEPARTMANINDAKİ ROLÜ

Bilgisayarların ilk kez Amerika Birleşik Devletlerinde 1956 yıllarda ekonomik hayatta kullanılmaya başlamasından beri, muhasebe ilk uygulama alanları arasında yer almıştır.¹ Muhasebe

kavramının ortaya atıldığı ilk yıllardan beri değişmeyen bir unsur söz konusudur. Bu, kişinin yaptığı işlemler sonucu, ne durumda olduğunu saptayabilmesidir. İlkel çağlarda bu saptama, borçların ve alacakların bir köşeye yazılması yoluyla kolayca izlenebilmekteydi. Ancak ekonominin gelişmesi ile birlikte durum saptama işi de güç ve karmaşık bir şekil almaya başlamıştır. Bugünün ekonomik koşulları içerisinde durum saptama için kullanılan eski muhasebe yöntemleri, artık işletmeleri tatmin etmemeye başlamıştır. Bunun nedeni klasik muhasebe yöntemlerinin;

- a) Yöneticiye arzuladığı bilgileri sağlayabilecek, tam bir geri bildirim (feed-back) sahip olmaması,
- b) Kullanıcıya dönük olmamasıdır. Yani, belirli verilerden ancak belirli raporlar düzenlenip kullanıcıya sunulabilmektedir.

Kullanıcının arzuladığı raporları düzenleyebilmek için, gerekli olan verileri sağlamak ya çok zordur ya da olanaksızdır. İşletmenin devamı yöneticinin vereceği kararlara bağlıdır ve bu kararların birçoğu da muhasebenin toplayacağı, sıralayacağı ve özetleyeceği bilgilere bağlıdır. Bu nedenle işletmeler bu bilgileri daha hızlı ve daha doğru sağlayabilmek için yeni yöntem ve araçlar kullanmaya başlamışlardır. Bu araçlardan biri de bilgisayarlardır. Bilgisayarlar, sağladıkları hız ve doğruluk nedeniyle muhasebe uygulamalarında büyük önem kazanmıştır.

Türkiye’de de bilgisayarların en çok kullanıldığı yerlerin başında muhasebe büroları ve işletmelerin muhasebe birimleri gelmektedir.² Bilgisayarlardan muhasebe işlemlerinin her safhasında yararlanmak mümkün olmakla birlikte, en

¹ USLU, M.Selçuk, *Bilgisayarların Muhasebede Kullanılması Yararları ve Önemi*, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları, Yayın No: 78, Ankara, s:60

² VURAL, Mahmut, “Vergi Hukukumuzda Bilgisayar Ortamında Muhasebe”, *Vergi Dünyası*, Sayı:144, Ağustos 1993, s:27

yaygın olarak bordroların düzenlenmesi, stoklar, borçlar, alacaklar ile ilgili hesapların izlenmesi, faturaların düzenlenmesi gibi alışılmış ve yinelenen işlerle ilgili yoğun muhasebe verilerinin işlenmesinde kullanılmaktadır.³

İşletmecilik alanındaki gelişmeler ve bu gelişmelere ilişkin işletme yönetiminin kullandığı bilgiler ancak işletmenin muhasebe departmanından gelecek teknik bilgilerle yoğunlaştığı zaman bir anlam ifade etmekte ve işletmeyi başarıya götürmektedir. Bu nedenle işletme yönetimindeki başarının ilk şartı hızlı, etkin ve doğru bilgi akışını sağlayan, işletme ve işletme yönetimiyle ilgili her türlü bilgiyi bünyesinde barındıran ve bilgileri otomatik olarak işleme tabi tutabilen bir bilgi işleme sisteminin kurulmasıdır.⁴

Özellikle de günlük işlem sayısı binlerce olan büyük işletmelerde bilgilerin toplanması, işlenmesi ve yararlı hale dönüştürülmesi oldukça zor bir işlemdir. Örneğin; bir süpermarkette bir günde binlerce birim mal satılabilmektedir. İşletme açısından azalan stokların bilinmesi ve günlük işlemlerin sonuçlarının tespiti gerekmektedir. İşte bu ve benzeri kuruluşlarda yönetime yardımcı olacak bilgileri elle toplamak, sıralamak, özetlemek ve raporlar halinde yönetime sunmak hemen hemen imkânsızdır. Bu durumda işletmeler için elektronik bilgi işlem sistemlerini kullanmak zorunlu hale gelmektedir.

Muhasebe kayıtlarının elektronik bilgisayarlar yardımı ile izlenmesi, eskiye oranla daha çok

defter-i kebir hesabı açılmasına imkân verdiğinden işlemlerin daha detaylı olarak kaydedilmesi ve takibi sağlanabilmektedir. Ayrıca tutulan defter-i kebir hesaplarının da her işlemten sonra ve ya gün sonunda toplamaları alınıp, yeni kalıntılarla ertesi güne devredilmesini sağladığından, her an ilgili mali tablolar ve mizanlar kolayca düzenlenebilmektedir. Kar-zarar cetvelleri de daha detaylı düzenlenerek maliyetleri, giderleri, gelirleri kaynakları ile gösterilebilmektedir.⁵

Ayrıca muhasebe programları kullanılarak satışları; ürüne, müşteriye veya satıcıya göre amaçlanan şekilde ve işin niteliğine göre sınıflamak da mümkün olmaktadır. Böylece, işletme, satışlarının ve kar-zarar durumunun daha detaylı olarak görebilmekte ve alınması gereken tedbirleri sap-tayarak düzeltme yoluna gidebilmektedir.⁶

Bilgisayar kullanmanın muhasebe departmanına yukarıda sayılan olumlu yönleriyle birlikte diğer olumlu yönleri de aşağıdaki gibi sıralanabilir;⁷

- İşlemlerin izlenmesi, bilgisayar vasıtasıyla daha hızlı ve yalın bir şekilde gerçekleşmektedir. Eskiden olduğu gibi bir takım belgeler, defterler ve hesaplamalarla uğraşılmamaktadır. Çünkü bilgisayar bunları çok basit bir şekilde yapmaktadır. Sadece muhasebe fişinin doğru girilmesi ile sonuca doğru ve basit bir şekilde gitmeyi sağlamaktadır. Yevmiye defteri, büyük defter ve yardımcı deftere sadece birkaç tuş vuruşuyla ulaşılmaktadır. Fiş girildikten sonra ayrıca defterlere bu değerleri geçirmek gibi muhasebeciye bir yük gelmemektedir.

³ KARCIOĞLU, Reşat, *Tekdüzen Hesap Planına Uygun Bilgisayarlı Muhasebe*, Atatürk Üniversitesi Z.F. Fındıkoğlu Araştırma Merkezi, Yayın No:183, Erzurum 1994, s:269

⁴ ÖZER, Mevlüt, *Vergisel ve Teknik Boyutuyla Muhasebe*, I. Baskı, Ankara, 1998, s:3

⁵ ÖZER, Mevlüt, a.g.e., s:26

⁶ KARCIOĞLU, Reşat, a.g.e., s:156-157

⁷ UÇAR, Mustafa, ERTÜRK, Süleyman, *Uygulamalı Bilgisayarlı Muhasebe*, Beta Yayınları, İstanbul 1999, s:42

- Raporların düzenlenmesi de bilgisayarın yardımı ile daha kolaylaşmaktadır. Önceleri muhasebe departmanının düzenlediği raporlar, yılda bir kez, bilânço ve kar-zarar tablosu ve 3-4 ayda bir mizan çıkarmaktan ibaretti. Bunlardan daha fazlasının yapılmasına ne zaman ne de güç yeterliydi. Bu nedenle, aksaklıklar varsa ancak aylar sonra görülebiliyor ve gecikmiş tedbirlerle iş geçirtiliyordu. Hâlbuki bilgisayar kullanıldığı anda bu raporları elde etmek saniyelerle ifade edilen kısa zaman içerisinde olmaktadır. Anlık mizan modunda aylık, iki tarih arası, genel mizanlar anında alınabilmektedir. Yine bilânço, gelir tablosu, satışların maliyeti tablosu gibi raporlar birkaç kayıt ve tanımlamalarla yine saniyelerle ifade edilen zaman aralığında alınabilmektedir.

- Sonuçları anlamlandırma da bilgisayardan etkilenmektedir. Günlük rutin işlerin bilgisayar vasıtasıyla yapılması muhasebecinin başka işlere ayıracağı zamanı artırmaktadır. Bu nedenle muhasebeci, önüne gelen veriler üzerinde düşünüp, çalışıp verilerden çeşitli anlamlar çıkarmaya daha çok zaman ayırabilmektedir.

- Bilgisayarın hızlı işlem yapıp, sonuçları anında ve istenilen detayda verebiliyor olması, muhasebe departmanına karar desteği ve denetim gibi birçok açıdan yönetime daha fazla yardımcı olabilmektedir.

- Asgari stok seviyesi, emniyet stoku gibi üretimde son derece önemli unsurlar, bilgisayar tarafından sürekli hesaplanıp ilgililer uyarıldığı için hem üretim aksamamakta hem de atıl stoklarla çalışılmamaktadır.

- Verileri bir kere kaydettikten sonra onlardan defalarca ve değişik şekillerde yararlanabilme imkânı diyebileceğimiz, veri tabanı; geçmişte yapılanlar, şimdiki durum ve gelecek hakkındaki bilgileri içermektedir. Bu bilgiler planlamaya ve de-

ğişik fikirlerin oluşmasına yardımcı olmaktadır.

3- BİLGİSAYARLI MUHASEBE PROGRAMLARI (MUHASEBE PAKET PROGRAMLARI)

Genel olarak muhasebede bilgisayar kullanımı, muhasebe işlevlerini etkinleştirmek ve düzeyini yükseltmek şeklinde özetlenebilir. Bu, günümüzde büyük bir önem kazanmıştır. Artık işletmeler kullandıkları muhasebe paket programları ile bütün işlemleri kaydedip işlemekte ve istediği her türlü finansal tabloyu elde edebilmektedirler. Aslında bilgisayarlı muhasebe programları genel ihtiyaca yönelik hazırlanmakta olup, bu programlar, programlama işinde uzman firmalarca üretilmektedir. İşletmelerin özelliklerine göre farklı özelliklerde muhasebe programları bulunmaktadır.

Bilgisayarlardan muhasebe alanında beklenen faydayı elde etmek için öncelikle uygun "Donanım" ve "Yazılım"ın belirlenmesi gerekmektedir.

Günümüzde bilgi sistemlerinin alt yapısını oluşturan en önemli unsur teknolojik alt yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerek kullanılan donanımlar gerekse de bilgisayar yazılımları günümüz bilgi sistemlerinin vazgeçilmez unsurlarıdır.

Bilgisayar donanımı denilince akla ekran, veriş ünitesi (klavye), sistem ünitesi, fare (mouse) ve yazıcıdan oluşan bir kurgu gelir. Kurgunun doğru, uyumlu bir şekilde meydana getirilmesi işletmeler açısından önemlidir. İşletmede bilgisayara yaptırılacak işlerin çeşidi ve hacmi alınacak bilgisayar donanımını belirlemede en önemli faktörlerden biridir. Çünkü işin çeşidine ve büyüklüğüne dikkat edilmeden alınan bir bilgisayar, işletmenin hem zararına hem de verimsiz çalışmasına neden olabilmektedir. İşletmelerin, bilgisayarla yapacağı işlerin hacminin ve çeşidinin belirlenmesinde aşağıdaki noktalara dikkat etmesi gerekmektedir.⁸

⁸ UÇAR, Mustafa, ERTÜRK, Süleyman, *Uygulamalı Bilgisayarlı Muhasebe*, Beta Yayınları, İstanbul 1999, s:4-5

• Eğer üretim / hizmet işletmesiye, üretim miktarı (hacmi), süreci, mamul türü ve çeşitliliği (yelpazesi),

• İşletmenin müşteri sayısı, bu sayının artma durumu,

• Günlük satış ve işlem hacmi,

• Peşin veya kredili satış miktarı, alacak devir hızı,

• Çalışılan banka sayısı,

• Muhasebede kullanılan hesap sayısı ve bunların kullanılış sıklığı,

• Stok çeşidi, miktarı ve stok devir hızı,

• Kullanılacak bilgisayar programının gerektirdiği bilgisayar kapasitesi,

• Piyasada mevcut profesyonel programların gerektirdiği kapasite.

Uygun donanımın belirlenmesinde işletmeler bu bilgilerin yanı sıra şu anki duruma uygun alınan bilgisayarların gelişmelere, gelecekteki değişimlere ayak uydurup uyduramayacağını da dikkate almalıdır. Çünkü daha sonraları işe yaramayacak bir sistem işletmeye ek maliyet getirecek ve verimsizliğe neden olacaktır.⁹

Bilgisayar sistemini seçerken bilgisayarla yapılan işlerin yanı sıra bu işler yapılırken kullanılan programlar da göz önünde bulundurulmalıdır. Hatta bilgisayar seçimi kararı hazır program satan firma yetkilileri ile birlikte verilirse daha olumlu sonuçlar alınabilir. Çünkü hazır program satan firma, hazırladıkları programın en verimli bir şekilde hangi bilgisayarda ve nasıl işletilebileceğini daha iyi bilebilirler.

Bilgisayar donanımı seçilirken dikkat edilecek

bir başka önemli konu da servis ve yedek parçanın bolluğu ve kalitesidir. Her ne kadar firmalar bilgisayarların tamir ve bakım servislerini kurmak ve kurdukmak zorunda olsalar da, servislerin yaygınlığı ve yedek parçaların ucuzluğu da seçim kararında etkili olmaktadır.

Uygun donanımın seçilmesinden sonra donanımı çalıştıracak, bilgi işleme sürecini sağlayacak ve işletmenin diğer ihtiyaçlarına cevap verebilecek yazılımların (bilgisayar programlarının) belirlenmesi gerekmektedir. Yazılım konusunda işletmeler şu seçeneklerle karşı karşıyadırlar:¹⁰

• İşletme kendi yazılımını kendisi geliştirebilir (kendi bilgi-işlem elemanlarınca),

• İşletme ihtiyaç duyduğu yazılımı dışarıdan sağlayabilir. Dışarıdan sağlanan yazılımlar ise iki biçimde gerçekleştirilebilir:

a) İşletmeye özel yeni bir yazılım geliştirilebilir.

b) Hazır (standart) paket programlardan ihtiyaca cevap veren birini tercih edilebilir.

Yapılan araştırmalar göstermektedir ki, içerde yazılım geliştirmenin maliyeti genellikle dışarıdan sağlamaktan daha yüksektir. Ayrıca istihdam edilen bilgi işlem personelinin konusunda yeterince uzman olmayışı yazılımdan beklenen yararın elde edilememesine, önemli düzeyde enerji ve zaman kaybına, dolayısıyla yüksek maliyete neden olmaktadır.¹¹ Bu nedenle işletme uygun yazılım belirlemeye çalışırken “Dış Kaynak Kullanımı” imkânlarını mutlaka göz önünde bulundurmalıdır. Bu bağlamda yapılacak bir “fayda / maliyet analizi” kesinlikle yararlı olmaktadır. İçeride yeni bir yazılım geliştirme ile dışardan sağlama-

⁹ CAN, A.Vecdi, CEYHUN, A. Alper, *Muhasebe Paket Programları*, Avcı Ofset, I. Baskı, İstanbul 2004, s:4

¹⁰ CAN, A.Vecdi, CEYHUN, A. Alper, a.g.e., s: 28

¹¹ ÖZ, Yaşar, *Bilgisayar Kullanılan Muhasebe Sistemlerinde Denetim*, Atatürk Üniversitesi SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1999, s:19

nın fayda ve maliyetleri karşılaştırılmalı, dışarıdan sağlanması yönünde karar verilmesi durumunda da öncelikle "Hazır Paket Programlar (Yazılımlar)" üzerinde durulmalıdır. Bilgisayarın ilk dönemlerinde olduğu gibi işlemleri gerçekleştirmek için kullanıcıların program yazma zorunluluğu günümüzde ortadan kalkmıştır. Dahası birden fazla kullanıcının ortak ihtiyaçlarına cevap vermek amacıyla "paket programlar" geliştirilmiştir. Zira ihtiyaca cevap veren hazır paket programları, çoğu durumda işletmeye özel yeni yazılımlar geliştirilmesinden daha az maliyetli olabilmektedir. Ayrıca yaygın kullanım alanı bulunmasının sağlandığı; eğitim ve öğrenimin kolay olması, basılı dokümanlarının bulunması, birçok noktada satış sonrası servislerinin bulunması ve en önemlisi uygulamanın ve sonuçlarının sınanmış olması v.b. üstünlükleri de karar vermede mutlaka göz önünde tutulması gereken konuların başında gelmektedir.

Hazır paket programlarının tercih edilmesi eğilimi ile işletmeler birçok hazır program alternatifi ile karşı karşıya kalmaktadır. Hazır paket program seçimi işletmeler için son derece önemlidir. Özellikle maliyetler açısından kısa sürede bir değişiklik bile tepkiyle karşılanabilir. Bu ve benzeri nedenlerle iyi bir seçim için konuyla ilgili kitaplara, dergilere, bilgisayar satıcılarına, meslektaş önerilerine, ürün broşürlerine, internete, uzmanlara, meslekle ilgili yayınlara müracaat edilmeli ve bu konuda titiz bir araştırma yapılarak işletmeye ve donanımına en uygun program seçilmelidir.

4- ERZURUM ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİNDE FAALİYET GÖSTEREN İŞLETMELERİN KULLANDIKLARI MUHASEBE PAKET PROGRAMLARINA YÖNELİK BİR UYGULAMA

4.1- Araştırmanın Amacı

Bu anket çalışmasının amacı, uygulamada han-

gi muhasebe paket programlarının kullanıldığı, daha çok tercih edilenin hangisi olduğu, neden / nasıl bu programların tercih edildiği ve ne derece etkin kullanıldığının belirlenmesidir. Ayrıca muhasebecilerin gözüyle programların taşıdığı üstünlük ve yetersizliklerinin neler olduğunun, kullanıcıların ne tür sorunlarla karşılaştıklarının, bu sorunları nasıl çözümlediklerinin araştırılmasıdır. Böylece başta muhasebe programı yazılımcılarına, meslek mensuplarına, bu konuda eğitim veren kurumlara, konuyla ilgili tüm kişi ve kurumlara bilgi ve katkı sağlamak amaçlanmıştır.

4.2- Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Bu araştırma, Erzurum Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren işletmelere uygulanmıştır.

Araştırmanın Erzurum Organize Sanayi Bölgesine faaliyet gösteren işletmelere uygulanmasının nedeni, Organize Sanayi Bölgesinin il merkezinde olması ve Organize Sanayi Bölgesinde bulunan işletmelerin iç muhasebe tutmaları (bilgisayarlı muhasebe programı kullanmaları) olmuştur.

Araştırmaya katılan işletmelerin isimleri gizli tutulmuştur. Katılımcıların sorulara doğru yanıt verdikleri varsayılmıştır.

4.3- Araştırmanın Metodolojisi

4.3.1- Örneklem süreci

Çalışmanın ana kütlesini Erzurum Organize Sanayi Bölge Müdürlüğüne kayıtlı Erzurum Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren işletmeler oluşturmaktadır. Erzurum Organize Sanayi Bölge Müdürlüğüne kayıtlı toplam 83 işletme bulunmaktadır. Söz konusu bu 83 işletmenin 47'si aktif olarak faaliyet göstermektedir. Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren 47 işletmenin

9'u depo olarak kullanılmaktadır. 6 işletme ise bilgisayarlı muhasebe programı kullanmamaktadır. Geriye kalan 30 işletmenin 3'ü lojistik, 2'si iletişim, 2'si ise gazete dağıtım işletmesidir ve bu işletmeler araştırmanın kapsamına dâhil edilmemiştir.

Sonuç olarak geriye 23 işletme kalmıştır ve anket bu işletmelere uygulanmıştır.

4.3.2- Veri toplama yöntem ve aracı

Araştırmada veriler anket yöntemi ile yüz yüze görüşme yapılarak toplanmıştır. Söz konusu anket, Türkiye'deki bilgisayarlı muhasebe programları üzerine yapılan tez çalışmaları ve ilgili yayınların incelenmesinden sonra hazırlanmış olup, dört kısımdan oluşmaktadır.

Birinci kısımda; işletmelerin genel yapısı, kullandıkları muhasebe programları, muhasebe programlarında bulunan modüllerin hangilerini daha fazla kullandıkları, hangi modüller arasında entegrasyonun daha çok kullanıldığı tespit edilmeye çalışılmaktadır.

İkinci kısımda; işletmelerin kullandıkları bilgisayarlı muhasebe programını neden tercih ettikleri tespit edilmeye çalışılmaktadır.

Üçüncü kısımda; işletmelerin kullandıkları programı veya programları ne derece bildikleri ve hangi işlevleri daha fazla kullandıkları tespit edilmeye çalışılmaktadır.

Dördüncü kısımda; hangi muhasebe programında hangi sorunlarla daha çok karşılaşıldığı tespit edilmeye çalışılmaktadır.

Verilerin analizinde SPSS 13.0 paket istatistik programı kullanılarak cevaplara yönelik frekans tabloları oluşturulmuş ve genel eğilim tespit edilmeye çalışılmıştır.

4.3.3- Verilerin analizi

Uygulamaya ait veriler 4 bölüm halinde ele alınmıştır. Birinci bölümde; faaliyet gösterilen sektör, işletmenin hukuki yapısı ve işletmede kaç kişi çalıştığını içeren firma özelliklerine ait bulgular bulunmaktadır. İkinci bölümde; muhasebe paket programları ve muhasebe paket programlarında bulunan modüllerle ilgili genel bulgular yer almaktadır. Üçüncü bölümde; hemen hemen bütün muhasebe paket programlarında bulunan bazı işlevlerin kullanılıp kullanılmadığına ait bulgular yer almaktadır. Dördüncü bölümde ise; kullanılan muhasebe programlarında karşılaşılan sorunlara ait bulgular yer almaktadır.

4.4- Araştırmanın Sonuçları ve Sonuçların Değerlendirilmesi

Tablo 1. Firma Özellikleri İle İlgili Bulgular

İşletmenin Hukuki Yapısı	Frekans	Yüzde (%)	Faaliyet Gösterilen Süre	Frekans	Yüzde (%)
Anonim Şirket	12	52,2	1 yıldan az	1	4,3
Limited Şirket	11	47,8	5 yıldan fazla	22	95,7
Toplam	23	100,0	Toplam	23	100,0
Faaliyet Gösterilen Sektör			Çalışan İşçi Sayısı		
Gıda	14	60,9	10 – 49	21	91,3
Mobilya	2	8,7	50 – 99	1	4,3
Diğer	7	30,4	100 +	1	4,3
Toplam	23	100,0	Toplam	23	100,0

Tablo 1'den görüleceği üzere, ankete katılan işletmelerin %52,2'si Anonim Şirket, %48,8'i Limited Şirkettir. İşletmelerin %4,3'ünü 1 yıldan kısa süredir faaliyet gösteren işletmeler oluştururken, %95,7'sini 5 yıldan uzun süredir faaliyet gösteren işletmeler oluşturmaktadır. İşletmelerin %60,9'u gıda sektöründe, %8,7'si mobilya sektöründe faaliyet göstermekte olup, %91,3'ünde 10 – 49 işçi, %4,3'ünde 50 – 99 işçi, %4,3'ünde ise 100'den fazla işçi çalıştırılmaktadır.

Tablo 2. Kullanılan Muhasebe Paket Programı ile İlgili Genel Bilgiler

		Kullanılan Programlar										TOPLAM	
		Eta		Logo		Datasoft		Mikro		Pegasoft			
			Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%	Frekans
Programın Kullanım Süresi	1-3 yıl	-	-	5	33,3	1	25,0	-	-	-	-	6	26,1
	3-5 yıl	-	-	6	40,0	-	-	1	100,0	-	-	7	30,4
	5 +	1	100,0	4	26,6	3	75,0	-	-	2	100,0	10	43,5
Programın İhtiyacı Karşılama Durumu	H.Karş.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Karşılama.	-	-	1	6,7	-	-	1	100,0	-	-	2	8,7
	Kararsız	-	-	1	6,7	-	-	-	-	1	50,0	2	8,7
	Karşılıyor	1	100,0	8	53,3	2	50,0	-	-	-	-	11	47,8
	T.Karşıl.	-	-	5	33,3	2	50,0	-	-	1	50,0	8	34,8
Programı Değiştirme	Evet	-	-	3	20,0	1	25,0	1	100,0	1	50,0	6	26,1
	Hayır	1	100,0	12	80,0	3	75,0	-	-	1	50,0	17	73,9
İnternetten Güncelleme	Evet	-	-	6	40,0	3	75,0	1	100,0	1	50,0	-	-
	Hayır	1	100,0	9	60,0	1	25,0	-	-	1	50,0	-	-

Tablo 2’de görüldüğü üzere, işletmelerin %26,1’i (6) sahip oldukları muhasebe paket programını 1-3 yıl arası, %30,4’ü (7) 3-5 yıl arası, %43,5’i (10) 5 yıldan daha uzun süredir kullanmaktadır. Logo programını kullanan işletmelerin % 33,3’ü (5) 1–3 yıl arası, % 40’ı (6) 3–5 yıl arası, % 26,7’si (4) 5 yıldan daha uzun süredir; Eta programını kullanan işletme bu programı 5 yıldan daha uzun süredir; Datasoft programını kullanan işletmelerin %25’i (1) 1–3 yıl arası, %75’i (3) ise 5 yıldan daha uzun süredir; Mikro programını kullanan işletme 3–5 yıl arası; Pegasoft programını kullanan iki işletmede bu program 5 yıldan daha uzun süredir sahip olduklarını ve programı kullandıklarını ifade etmiştir.

Ankete katılan toplam 23 işletmenin %8,7’si (2) kullandıkları bilgisayarlı muhasebe programının ihtiyaçlarını karşılamadığını, %47,8’i (11) ihtiyaçlarını karşıladığını, %34,8’si (8) ihtiyaçlarını tamamen karşıladığını, %8,7 (2) kullandıkları bilgisayarlı muhasebe programının ihtiyaçları karşılayıp karşılamadığı konusunda kararsız olduklarını belirtmiştir. Eta programını kullanan işletme, programın ihtiyaçlarını karşıladığını; Logo programını kullanan işletmelerin %6,7’si (1) progra-

mın ihtiyaçlarını karşılamadığını, %6,7’si (1) bu konuda kararsız olduklarını, %53,3’ü (8) programın ihtiyaçlarını karşıladığını, %33,3’ü (5) programın ihtiyaçlarını tamamen karşıladığını; Datasoft programını kullanan işletmelerin %50’si programın ihtiyaçlarını karşıladığını, %50’si ise programın ihtiyaçlarını tamamen karşıladığını; Mikro programını kullanan işletme programın ihtiyaçlarını karşılamadığını; Pegasoft programını kullanan işletmelerin %50’si bu konuda kararsız olduklarını, %50’si ise programın ihtiyaçlarını tamamen karşıladığını ifade etmiştir.

Ankete katılan işletme sahiplerinin %26,1’i (6) program değiştirme maliyetinin düşük olması durumunda kullandıkları programı değiştirebileceklerini, %73,9’u (17) program değiştirme maliyeti düşük olsa bile kullandıkları programı değiştirmeyeceklerini ifade etmiştir. Eta programını kullanan işletme program değiştirme maliyetinin düşük olması durumunda programını değiştirmeyeceğini; Logo programını kullanan işletmelerin %20’si (3) program değiştirme maliyetinin düşük olması durumunda kullandıkları programı değiştirebileceklerini, %80’i (12) ise bu durumda programını değiştirmeyeceklerini; Datasoft prog-

ramını kullanan işletmelerin %20'si (1) program değiştirme maliyetinin düşük olması durumunda sahip oldukları programı değiştirebileceklerini, %75'i (3) ise sahip oldukları programı değiştirmeyeceklerini; Mikro programını kullanan işletme program değiştirme maliyetinin düşük olması durumunda sahip oldukları programı değiştirebileceklerini; Pegasoft programını kullanan işletmelerin %50'si program değiştirme maliyetinin düşük olması durumunda sahip oldukları programı değiştirebileceklerini, %50'si ise değiştirmeyeceklerini belirtmiştir.

Ankete katılan işletmelerin %47,8'i (11) kullandıkları muhasebe programını internet üzerinden güncelleyebilmekte iken %52,2'si güncelleyememektedir. Eta programını kullanan işletme programı internet üzerinden güncelleyemediğini ifade etmiştir. Logo programını kullanan işletmelerin %40'ı (6) programı internet üzerinden güncelleyebildiklerini ifade ederken %60'ı (9) ise programı internet üzerinden güncelleyemediklerini ifade etmiştir. Datasoft programını kullanan işletmelerin %75'i (3) işletme programlarını internet üzerinden güncelleyebildiklerini, %25'i (1) ise programını internet üzerinden güncelleyemediklerini ifade etmiştir. Mikro programını kullanan işletme programlarını internet üzerinden güncelleyemediklerini; Pegasoft programını kullanan işletmelerin 1'i programlarını internet üzerinden güncelleyebildiklerini diğeri ise güncelleyemediklerini ifade etmiştir.

Genellikle programlarda yapılan güncellemeler internet üzerinden yapılabilmektedir. Ancak yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi program kullanıcılarının bir kısmı program üzerinde yapılan değişiklikleri internet üzerinden yapabildiklerini diğer kısmı ise yapamadıklarını ifade etmiştir.

Ankete katılan işletmelerin bu soruya verdikleri cevap ta gösteriyor ki program üzerinde yapılan değişiklikler internet ortamından yapılmasına rağmen bazı işletmeler program üzerinde yapılan güncellemelerin internet vasıtasıyla yapılabildiğini bilmemektedir.

Tablo 3. Kullanılan Muhasebe Programının Diğer Versiyonları Hakkında Bilgilerinin Olup Olmadığına İlişkin Dağılım

Muhasebe Programının Diğer Versiyonları Hakkında Bilgileri Olup Olmadığı	Frekans	Yüzde (%)
Bilgim yok	2	8,7
Genel bilğim var	17	73,9
Sürekli takip ediyorum	4	17,4
Toplam	23	100,0

Tablodan da görüleceği üzere, ankete katılan muhasebecilerin %8,7'si kullandıkları muhasebe programının diğer versiyonları hakkında bilgilerinin olmadığını, %73,9'u genel bilgilerinin olduğunu, %17,4'ü ise kullandıkları muhasebe programının diğer versiyonlarını sürekli takip ettiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. Kullanılan Program Üzerinde Yapılan Değişikliklerin Takip Edilip Edilmediğine İlişkin Dağılım

Program Üzerinde Yapılan Değişikliklerin Takip Edilip Edilmediği	Frekans	Yüzde (%)
Takip etmiyorum	1	4,3
Ara sıra takip ediyorum	5	21,7
Genellikle takip ediyorum	7	30,4
Her zaman takip ediyorum	10	43,5
Toplam	23	100,0

Tablo 4'ten görüldüğü üzere, ankete katılan işletmelerin %4,3'ü (1) program üzerinde yapılan değişiklikleri takip etmediklerini, %21,7'si (5) ara sıra takip ettiklerini, %30,4'ü (7) genellikle takip ettiklerini, %43,5'ü (10) her zaman takip ettiklerini ifade etmiştir.

Tablo 5. Ankete Katılan Muhasebe Meslek Mensuplarının Kullandıkları Paket Programı Tercih Biçimlerine İlişkin Dağılım

Programın Tercih Nedeni	Frekans	Yüzde (%)
Meslektaş önerisi	10	43,5
Broşür	1	4,3
Pazarlamacı sunumu	8	34,8
Diğer	4	17,4
Toplam	23	100,0

Tablo 5'te görüldüğü gibi ankete katılan işletmelerin %43,5'i (10) programı seçerken meslektaşın önerisi, %4,3'ü (1) broşür, %34,8'i (8) pazarlamacı sunumundan etkilendiklerini ifade etmişlerdir. 4 işletme ise kullandıkları programı seçerken KOSGEB'in önerisi, finans ve bilgisayar işlerinden sorumlu çalışanın önerisi, yapılan araştırmalar ve bayilerden etkilendiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 6. Kullanılan Programın Nasıl Öğrenildiğine İlişkin Dağılım

Kullanılan Programın Nasıl Öğrenildiği	Frekans	Yüzde (%)
Program satıcısının desteğiyle	6	26,0
Deneme yanılma yoluyla	6	26,0
Bilen biri vasıtasıyla	4	17,4
Staj yoluyla	2	8,7
Program satıcısının desteğiyle ve deneme yanılma yoluyla	1	4,3
Program satıcısının desteği ve bilen biri vasıtasıyla	2	8,7
Diğer	2	8,7
Toplam	23	100,0

Tablo 6'da görüleceği üzere, muhasebecilerinin %26'sı (6) kullanılan muhasebe programını program satıcısının desteği ile %26'sı (6) deneme yanılma yoluyla, %17,4'ü (4) bilen biri vasıtasıyla, %8,7'si (2) staj yoluyla, %4,3'ü program satıcısının desteğiyle ve deneme yanılma yoluyla, %8,7'si (2) program satıcısının desteği ve bilen biri vasıtasıyla öğrendiklerini ifade etmiştir. Kullandığınız programı nasıl öğrendiniz sorusuna 2 kişi diğer şıkkını işaretlemiştir. Diğer şıkkını işa-

retleyen iki kişi de programı, bilen biri vasıtasıyla ve eğitim seminerleriyle öğrendiklerini belirtmiştir.

Tablo 7. Sahip Olunan Bilgisayarlı Muhasebe Programında En Çok ve En Az Kullanılan Modüllere İlişkin Dağılım

En Çok Kullanılan Modüller	Frekans	En Az Kullanılan Modüller	Frekans
Demirbaş	-	Demirbaş	16
Personel bordrosu	3	Personel bordrosu	10
Banka	5	Banka	-
Stok	10	Stok	2
Cari	11	Cari	-
Çek / Senet	8	Çek / Senet	2
Fatura	16	Fatura	1
Muhasebe	12	Muhasebe	1
Hepsi	3		

Tablodan da görüleceği üzere, ankete katılan 16 işletme muhasebe programında fatura modülünün en fazla kullandıkları modüller arasında yer aldığını belirtmiştir. 12 işletme muhasebe, 11 işletme cari, 10 işletme stok, 8 işletme çek / senet, 5 işletme banka, 3 işletme personel bordrosunun en fazla kullandıkları modüller olduğunu ifade etmiştir. 3 işletme ise demirbaş, personel bordrosu, banka, stok, cari, çek / senet, fatura ve muhasebe modüllerinin en fazla kullandıkları modüller olduğunu belirtmiştir. 16 işletme en az kullandıkları modüller arasında demirbaş modülünün olduğunu ifade etmiştir. 10 işletme personel bordrosu modülünün, 2 işletme stok modülünün, 2 işletme çek / senet modülünün, 1 işletme fatura, 1 işletme ise muhasebe modülünün en az kullandıkları modüller arasında yer aldığını ifade etmiştir. Banka ve cari modülü en az kullanılan modüller arasında yer almamaktadır. Yani bütün işletmeler banka ve cari modüllerini diğer modüllere göre daha fazla kullanmaktadır.

Tablo 8. Sahip Olunan Bilgisayarlı Muhasebe Programında Kasa, Banka, Çek / Senet, Cari, Stok ile Entegre Kullanılan Modüllere İlişkin Dağılım

Program Modülü	Kasa ile Entegre Kullanılan Modüller		Banka Modülü ile Entegre Kullanılan Modüller		Çek/Senet Modülü ile Entegre Kullanılan Modüller		Cari Modülü ile Entegre Kullanılan Modüller		Stok Modülü ile Entegre Kullanılan Modüller	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Kasa	-		11	47,8	8	34,8	-	-	-	-
Demirbaş	1	4,3	-	-	-	-	-	-	-	-
Personel Bordrosu	2	8,7	-	-	-	-	-	-	-	-
Banka	12	52,2	-	-	11	47,8	8	34,8	-	-
Stok	4	17,4	-	-	-	-	8	34,8	-	-
Cari	16	69,6	13	56,6	13	56,6	-	-	12	52,2
Çek/Senet	12	52,2	16	69,6	-	-	15	65,2	-	-
Fatura	10	43,5	-	-	-	-	15	65,2	16	69,6
Muhasebe	11	47,8	8	34,8	16	69,6	13	56,6	7	30,4
Sipariş	-		-	-	-	-	-	-	14	60,9
Hiçbiri	1	4,3	3	13,0	3	13,0	2	8,7	1	4,3

Tablo 8’de görüleceği üzere, ankete katılan 16 işletme kasa modülünü cari modülü ile, 12 işletme banka ve çek / senet modülü ile, 11 işletme muhasebe modülü ile, 10 işletme fatura modülü ile, 4 işletme stok modülü ile, 2 işletme personel bordrosu modülü ile, 1 işletme demirbaş modülü ile entegre olarak kullandıklarını ifade etmiştir. Bir işletme ise kasa modülünü hiçbir modül ile entegre olarak kullanmadıklarını belirtmiştir. Kasa modülü en fazla cari modülü ile entegre olarak kullanılmaktadır.

Organize Sanayi Bölgesinde bulunan ve ankete katılan işletmelerin 16’sı banka modülünü çek / senet modülü ile, 13’ü cari modülü ile, 11’i kasa modülü ile, 8’i muhasebe modülü ile entegre olarak kullandıklarını belirtmiştir. 3 işletme ise banka modülünü hiçbir modülle entegre olarak kullanmadıklarını yani banka modülünü diğer modüllerden bağımsız olarak kullandıklarını ifade etmiştir.

Ankete katılan işletmelerin 16’sı çek / senet modülünü muhasebe modülü ile 13’ü cari modülü ile 11’i banka modülü ile, 8’i kasa modülü ile entegre olarak kullanmakta olduklarını dile getirmiştir. 3 işletme ise çek / senet modülünü diğer modüllerden bağımsız olarak kullandıklarını ifade etmiştir.

Ankete katılan işletmelerin 15’i cari modülünü çek / senet ve fatura modülleri ile 13’ü muhasebe modülü ile, 8’i banka ve stok modülü ile entegre olarak kullandıklarını; 2 işletme ise cari modülünü bağımsız olarak kullandıklarını ifade etmiştir.

Ankete katılan 16 işletme stok modülünü fatura modülü ile, 14 işletme sipariş modülü ile, 12 işletme cari modülü ile, 7 işletme muhasebe modülü ile entegre olarak kullandıklarını belirtmiştir. 1 işletme ise stok modülünü bağımsız olarak kullandıklarını ifade etmiştir.

Tablo 9. Ankete Katılan İşletmelerin Kullandıkları Paket Program Seçimini Etkileyen Faktörler

Durum	Program	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Program Maliyetleri Düşüktür	Eta	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-
	Logo	2	13,3	5	33,3	1	6,7	4	26,7	3	20,0
	Datasoft	-	-	2	50,0	-	-	2	50,0	-	-
	Mikro	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-
	Pegasoft	-	-	1	50,0	1	50,0	-	-	-	-
TOPLAM		2	8,7	8	34,8	3	13,0	7	30,4	3	13,0
Satıcının Pazar Durumunun Dikkate Alınmaktadır	Eta	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-
	Logo	1	6,7	-	-	6	40,0	5	33,3	3	20,0
	Datasoft	-	-	1	25,0	2	50,0	1	25,0	-	-
	Mikro	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-
	Pegasoft	1	50,0	-	-	-	-	-	-	1	50,0
TOPLAM		2	8,7	1	4,3	9	39,1	7	30,4	4	17,4
Teknik Desteğin Maliyeti Düşüktür	Eta	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-
	Logo	1	6,7	5	33,3	4	26,7	3	20,0	2	13,3
	Datasoft	-	-	1	25,0	2	50,0	-	-	1	25,0
	Mikro	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-
	Pegasoft	1	50,0	-	-	-	-	1	50,0	-	-
TOPLAM		2	8,7	6	26,1	8	34,8	4	17,4	3	13,0
Programın Kullanımı Kolaydır	Eta	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0
	Logo	-	-	4	26,7	4	26,7	4	26,7	3	20,0
	Datasoft	-	-	-	-	-	-	3	75,0	1	25,0
	Mikro	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-
	Pegasoft	-	-	-	-	-	-	-	-	2	100,0
TOPLAM		-	-	4	17,4	4	17,4	8	34,8	7	30,4

Tabloda görüleceği üzere, “kullanılan programın maliyeti düşüktür” ifadesine 23 işletmenin %8,7’si (2) hiç katılmıyorum, %34,8’i (8) katılmıyorum, %30,4’ü (7) katılıyorum, %13’ü (3) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. 23 işletmenin %13’ü (3) ise bu konuda karar verememişlerdir. Eta programını kullanan işletme “programın maliyeti düşüktür” ifadesine kararsızım cevabını verirken, Logo programını kullanan 15 işletmenin %6,7’si (2) bu ifadeye hiç katılmıyorum, %33,3’ü (5) katılmıyorum, %6,7’si (1) kararsızım, %26,7’si (4) katılıyorum, %20’si (3) ise tamamen katılıyorum; Datasoft programını kullanan 4 işletmenin %50’si (2) bu ifadeye katılmıyorum, %50’si (2) ise katılıyorum; Mikro programını kullanan işletme bu ifadeye katılıyorum; Pegasoft programını kullanan işletmelerden biri bu

ifadeye katılıyorum, diğeri ise kararsızım cevabını vermiştir.

Tabloda da görüldüğü gibi “program satın alınırken satıcının pazar durumu dikkate alınmaktadır” ifadesine ankete katılan işletmelerin %8,7’si (2) hiç katılmıyorum, %4,3’ü (1) katılmıyorum, %39,1’i (9) kararsızım, %30,4’ü (7) katılıyorum ve %17,4’ü (4) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Eta programını kullanan işletme, “program satın alınırken satıcının pazar durumu dikkate alınmaktadır” ifadesine katılıyorum; Logo programını kullanan 15 işletmenin 6,7’si (1) hiç katılmıyorum, %40’ı (6) kararsızım, %33,3’ü (5) katılıyorum, %20’si (3) tamamen katılıyorum; Datasoft programını kullanan 4 işletmenin %25’i (1) katılmıyorum, %50’si (2) kararsızım, %25’i (1) katılıyorum; Mikro programını kullanan işletme bu ifadeye kararsızım; Pegasoft programını kulla-

nan 2 işletmenin 1'i bu ifadeye hiç katılmıyorum diğeri ise tamamen katılıyorum cevabını vermiştir.

Teknik desteğin maliyeti düşüktür ifadesine işletmelerin %8,7'si (2) hiç katılmıyorum, %26,1'si (6) katılmıyorum, %34,8'i (8) kararsızım, %17,4'ü (4) katılıyorum, %13'ü (3) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Eta programını kullanan işletme teknik desteğin maliyeti düşüktür ifadesine kararsızım; Logo programını kullanan işletmelerin %6,7'si (1) hiç katılmıyorum, %33,3'ü (5) katılmıyorum, %26,7'si (4) kararsızım, %20'si (3) katılıyorum, %13'ü (2) tamamen katılıyorum; Datasoft programını kullanan işletmelerin %25'i (1) katılmıyorum, %50'si (2) kararsızım, %25'i (1) tamamen katılıyorum; Mikro programını kullanan işletme kararsızım; Pegasoft programını kullanan işletmelerin biri hiç katılmıyorum diğeri ise katılıyorum ifadelerini işaretlemiştir.

Ankete katılan 23 işletmenin %17,4'ü (4) "sahip olunan programın kullanımı kolaydır" ifadesine katılmıyorum, %34,8'i (8) katılıyorum, %30,4'ü (7) tamamen katılıyorum, %17,4'ü (4) ise kararsızım cevabını vermiştir. Tabloda da görüldüğü gibi Eta programını kullanan işletme "programın kullanımı kolaydır" ifadesine tamamen katıldıklarını; Logo programını kullanan 15 işletmenin %26,7'si (4) katılmadıklarını, %26,7'si (4) katıldıklarını, %20'si (3) tamamen katıldıklarını, %26,7'si (4) ise bu konuda kararsız kaldıklarını ifade etmiştir. Datasoft programını kullanan 4 işletmenin %75'i (3) "programın kullanımı kolaydır" ifadesine katıldıklarını, %25'i (1) ise tamamen katıldıklarını; Mikro programını kullanan işletme katıldıklarını; Pegasoft programını kullanan 2 işletme de tamamen katıldıklarını ifade etmiştir.

Tablo 10. Muhasebe Programlarında Bulunan Bazı İşlevlerin Gerçekleştirilme Durumuna İlişkin Dağılım

PROGRAMLARLA YAPILAN BAZI İŞLEVLER	FREKANS VE YÜZDE		
	Evet	Hayır	Bilmiyorum
Bilanço ve gelir tablosu hazırlama	15 (%65,2)	6 (%26,1)	2 (%8,7)
Nakit akım tablosu hazırlama	14 (%60,9)	8 (%34,8)	1 (%4,3)
Satışların maliyeti tablosu hazırlama	15 (%65,2)	6 (%26,1)	2 (%8,7)
Çek / senet modülünden risk analizi yapma	12 (%52,2)	7 (%30,4)	4 (%17,4)
Kasa modülünden günlük ayrıntı ve özet raporlar alma	16 (%69,6)	6 (%26,1)	1 (%4,3)
Bordro bazında çek / senet takibi yapma	15 (%65,2)	5 (%21,7)	3 (%13,0)
Cari hesap ekstresi alma	17 (%73,9)	5 (%21,7)	1 (%4,3)
Kar-zarar raporu alma	14 (%60,9)	7 (%30,4)	2 (%8,7)
Vade farkı fişlerini otomatik oluşturma	7 (%30,4)	10 (%43,5)	6 (%26,1)
Stok modülünden maliyet analizi raporları alma	15 (%65,2)	7 (%30,4)	1 (%4,3)
Stok durum raporu (envanter raporu) alma	16 (%69,6)	6 (%26,1)	1 (%4,3)
Stok ya da müşteri dağılım analiz raporları alma	11 (%47,8)	6 (%26,1)	6 (%26,1)
Stok değerlemesinde FİFO yöntemi kullanma	8 (%34,8)	9 (%39,1)	6 (%26,1)
Stok değerlemesinde ortalama maliyet raporu kullanma	14 (%60,9)	4 (%17,4)	5 (%21,7)
Fatura girilirken ilgili cari ve stok kartlarına ait bilgilere ulaşma	16 (%69,6)	7 (%30,4)	-
Cirolu çek / senetleri otomatik kapatma	10 (%43,5)	9 (%39,1)	4 (%17,4)
Stoktaki malın maliyeti raporunu alma	15 (%65,2)	6 (%26,1)	2 (%8,7)

Kullandıkları muhasebe programında;

İşletmelerin %65,2'si (15) bilanço ve gelir tablosu hazırladıklarını, %26,1'i (6) bilanço ve gelir tablosu hazırlamadıklarını, %8,7'si (2) ise bilanço ve gelir tablosu hazırlamayı bilmediklerini ifade etmiştir.

İşletmelerin %60,9'u (14) nakit akım tablosu hazırladıklarını, %34,8'i (8) hazırlamadıklarını ve %4,3'ü (1) nakit akım tablosunun programda nasıl hazırlandığını bilmediklerini ifade etmiştir.

İşletmelerin %65,2'si (15) satışların maliyeti tablosunu hazırladıklarını %26,1'i (6) hazırlamadıklarını, %8,7'si (2) satışların maliyeti tablosunun programda nasıl hazırlandığını bilmediklerini ifade etmiştir.

İşletmelerin %52,2'si (12) çek / senet modülünden risk analizi yaptıklarını, %30,4'ü (7) yapmadıklarını, %17,4'ü (4) ise programda risk analizi yapmayı bilmediklerini ifade etmiştir.

İşletmelerin %69,6'sı (16) kasa modülünden günlük ayrıntı ve özet raporları aldıklarını, %26,1'i (6) almadıklarını, %4,3'ü (1) ise kullandıkları programda günlük ayrıntı ve özet raporların nasıl alındığını bilmediklerini ifade etmiştir.

İşletmelerin %65,2'si (15) bordro bazında çek / senet takibi yaptıklarını, %21,7'si (5) yapmadıklarını ve %13'ü (3) ise bordro bazında çek / senet takibi yapmayı bilmediklerini ifade etmiştir.

İşletmelerin %73,9'u (17) kullandıkları programdan cari hesap ekstresi aldıklarını, %21,7'si (5) almadıklarını ve %4,3'ü (1) ise kullandıkları programdan cari hesap ekstresi almayı bilmediklerini ifade etmiştir.

İşletmelerin %60,9'u (14) kar-zarar raporu aldıklarını, %30,4'ü (7) almadıklarını, %8,7'si (2) kar-zarar raporu almayı bilmediklerini ifade etmiştir.

İşletmelerin %30,4'ü (7) vade farkı fişlerini otomatik olarak oluşturduklarını, %43,5'i (10) oluşturmadıklarını ve %26,1'i (6) vade farkı fişlerinin otomatik olarak nasıl oluşturulduğunu bilmedik-

lerini ifade etmiştir.

İşletmelerin %65,2'si (15) stok modülünde maliyet analizi raporlarını aldıklarını, %30,4'ü (7) almadıklarını ve %4,3'ü (1) ise stok modülünden maliyet analizi raporları nasıl alındığını bilmediklerini ifade etmiştir.

İşletmelerin %69,6'sı (16) stok durum raporu (envanter raporu) aldıklarını, %26,1'i (6) almadıklarını ve %4,3'ü (1) ise envanter raporunun nasıl alınacağını bilmediklerini ifade etmiştir.

İşletmelerin %47,8'i (11) stok ya da müşteri dağılım analiz raporları aldıklarını, %26,1'i (6) almadıklarını ve %26,1'i (6) ise stok ya da müşteri dağılım analiz raporlarının nasıl alınacağını bilmediklerini ifade etmiştir.

İşletmelerin %34,8'i (8) stok değerlemesinde FIFO yöntemini kullandıklarını, %39,1'i (9) kullanmadıklarını ve %26,1'i (6) sok değerlemesinde FIFO yönteminin nasıl kullanılacağını bilmediklerini ifade etmiştir.

İşletmelerin %60,9'u (14) stok değerlemesinde ortalama maliyet yöntemini kullandıklarını, %17,4'ü (4) kullanmadıklarını ve %21,7'si (5) ise kullandıkları programda stok değerlemesinde ortalama maliyet yöntemini kullanmayı bilmediklerini ifade etmiştir.

İşletmelerin %69,6'sı (16) kullandıkları programda fatura girilirken ilgili cari ve stok kartlarına ulaştıklarını, %30,4'ü (7) ise ulaşamadıklarını ifade etmiştir.

İşletmelerin %43,5'i (10) kullandıkları programda cirolu çek / senetleri otomatik olarak kapattıklarını, %39,1'i (9) kapatamadıklarını ve %17,4'ü (4) ise kullandıkları programda cirolu çek / senetlerin nasıl kapatılacağını bilmediklerini ifade etmiştir.

İşletmelerin %65,2'si (15) stoktaki malın maliyeti raporunu aldıklarını, %26,1'i (6) almadıklarını ve %8,7'si (2) ise stoktaki malın maliyeti raporunu almayı bilmediklerini ifade etmiştir.

Tablo 11. Kullanılan Muhasebe Paket Programında Karşılaşılan Kullanım ve Servise Yönelik Sorunların Dağılımı

Durum	Program	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Eğitim Yetersizdir	Eta	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-
	Logo	3	20,0	4	26,7	3	20,0	3	20,0	2	13,3
	Datasoft	-	-	1	25,0	1	50,0	2	25,0	-	-
	Mikro	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-
	Pegasoft	-	-	-	-	-	-	2	50,0	2	50,0
TOPLAM		3	13,0	5	21,7	6	26,1	5	21,7	4	17,4
Sistem Kilitlenmektedir	Eta	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
	Logo	2	13,3	5	33,3	4	26,7	2	13,3	2	13,3
	Datasoft	1	25,0	3	75,0	-	-	-	-	-	-
	Mikro	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-
	Pegasoft	1	50,0	-	-	-	-	-	-	1	50,0
TOPLAM		5	21,7	8	34,8	4	17,4	3	13,0	3	13,0
Program Karmaşıktır	Eta	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
	Logo	4	26,7	7	46,7	1	6,7	3	20,0	-	-
	Datasoft	-	-	4	100,0	-	-	-	-	-	-
	Mikro	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-
	Pegasoft	1	50,0	-	-	-	-	-	-	1	50,0
TOPLAM		6	26,1	12	52,2	1	4,3	3	13,0	1	4,3
Program Yavaş Çalışmaktadır	Eta	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
	Logo	3	20,0	6	40,0	1	6,7	3	20,0	2	13,3
	Datasoft	1	25,0	3	75,0	-	-	-	-	-	-
	Mikro	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-
	Pegasoft	1	50,0	-	-	-	-	-	-	1	50,0
TOPLAM		6	26,1	9	39,1	2	8,7	3	13,0	3	13,0

Tablo 11’de görüleceği üzere, verilen eğitim yetersizdir ifadesine işletmelerin %13’ü (3) hiç katılmıyorum, %21,7’si (5) katılmıyorum, %26,1’i (6) kararsızım, %21,7’si (5) katılıyorum, %17,4’ü (4) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Eta programını kullanan işletme programın satın alınması esnasında programla ilgili verilen eğitimin yetersizdir ifadesine kararsızım; Logo programını kullanan 15 işletmenin %20’si (3) hiç katılmıyorum, %26,7’si (4) katılmıyorum, %20’si (3) kararsızım, %20’si (3) katılıyorum, %13,4’ü (2) ise tamamen katılıyorum; Datasoft programını kullanan 4 işletmenin %25’i (1) katılmıyorum, %25’i (1) kararsızım, %50’si (2) ise katılıyorum; Mikro programını kullanan işletme kararsızım; Pegasoft

programını kullanan işletmelerin ikisi de tamamen katılıyorum cevabını vermiştir.

Ankete katılan 23 işletmenin %21,7’si (5) sistem kilitlenmektedir ifadesine hiç katılmıyorum, %34,8’i (8) katılmıyorum, %17,4’ü (4) kararsızım, %13’ü (3) katılıyorum ve %13’ü (3) ise tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Tabloda da görüleceği gibi Eta programını kullanan işletme sistem kilitlenmektedir ifadesine hiç katılmıyorum; Logo programını kullanan 15 işletmenin %6,7’si (2) hiç katılmıyorum, %33,3’ü (5) katılmıyorum, %26,7’si (4) kararsızım, %13’ü (2) katılıyorum, %13’ü (2) tamamen katılıyorum; Datasoft programını kullanan 4 işletmenin %25’i (1)

hiç katılmıyorum, %75'i (3) katılmıyorum; Mikro programını kullanan işletme katılıyorum ve Pegasoft programını kullanan 2 işletmeden 1'i hiç katılmıyorum, diğeri ise tamamen katılıyorum cevabını vermiştir.

Ankete katılan 23 işletmenin %26,1'i (6) program karmaşıktır ifadesine hiç katılmıyorum, %52,2'si (12) katılmıyorum, %4,3'ü (1) kararsızım, %13'ü (3) katılıyorum, %4,3'ü (1) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Eta programını kullanan işletme bu ifadeye hiç katılmıyorum; Logo programını kullanan 15 işletmenin %26,7'si (4) hiç katılmıyorum, %46,7'si (7) katılmıyorum, %6,7'si (1) kararsızım, %20'si (3) katılıyorum; Datasoft programını kullanan 4 işletmede bu ifadeye katılmıyorum; Mikro programını kullanan işletme katılmıyorum; Pegasoft programını kullanan iki işletmeden biri hiç katılmıyorum, diğeri ise tamamen katılıyorum cevabını vermiştir.

Ankete katılan 23 işletmenin %26,1'i (6) program yavaş çalışmaktadır ifadesine hiç katılmıyorum, %39,1'i (9) katılmıyorum, %8,7'si (2) kararsızım, %13'ü (3) katılıyorum, %13'ü (3) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Yukarıdaki tabloda görüleceği üzere Eta programını kullanan işletme program yavaş çalışmaktadır ifadesine hiç katılıyorum; Logo programını kullanan 15 işletmenin %20'si (3) hiç katılmıyorum, %40'ı (6) katılmıyorum, %6,7'si (1) kararsızım, %20'si (3) katılıyorum, %13,3'ü (2) tamamen katılıyorum; Datasoft programını kullanan 4 işletmenin %50'si (2) katılıyorum, %50'si (2) ise tamamen katılıyorum; Mikro programını kullanan işletme kararsızım; Pegasoft programını 2 işletmede tamamen katılıyorum cevabını vermiştir.

Tablo 12. Kullanılan Muhasebe Paket Programında Sorunlarla Karşılaşıldığında Çözüm İçin Tercih Edilen Yollara İlişkin Dağılım

Sorunla Karşılaşıldığında Çözüm İçin Tercih Edilen Yol	Frekans	Yüzde (%)
Teknik servisle bağlantı kurmak	7	30,4
Kendi çabamla çözmeye çalışmak	2	8,7
Meslektaşlarımdan yardım almak	1	4,3
Dışarıdan eleman getirmek	2	8,7
Teknik servisle bağlantı kurmak ve kendi çabamla çözmeye çalışmak	5	21,7
Teknik servisle bağlantı kurmak ve meslektaşlarımdan yardım almak	1	4,3
Teknik servisle bağlantı kurmak ve dışarıdan eleman getirmek	1	4,3
Kendi çabamla çözmeye çalışmak ve meslektaşlarımdan yardım almak	1	4,3
Kendi çabamla çözmeye çalışmak ve dışarıdan eleman getirmek	1	4,3
Teknik servisle bağlantı kurmak, kendi çabamla çözmeye çalışmak ve meslektaşlarımdan yardım almak	1	4,3
Teknik servisle bağlantı kurmak, kendi çabamla çözmeye çalışmak ve dışarıdan eleman getirmek	1	4,3
Toplam	23	100,0

Tablo 12'de görüleceği üzere, ankete katılan işletmelerin %30,4'ü (7) program üzerinde sorunla karşılaştıklarında çözüm için teknik servisle bağlantı kurmayı, %8,7'si (2) kendi çabası ile çözmeyi, %4,3'ü meslektaşlarından yardım almayı, %21,7'si (5) teknik servisle bağlantı kurmayı ve kendi çabasıyla çözmeye çalışmayı, %4,3'ü (1) teknik servisle bağlantı kurmayı ve meslektaşlarından yardım almayı, %4,3'ü (1) teknik servisle bağlantı kurmayı ve dışarıdan eleman getirmeyi, %4,3'ü (1) kendi çabasıyla çözmeye çalışmayı ve meslektaşından yardım almayı, %4,3'ü (1) teknik servisle bağlantı kurmayı ve dışarıdan eleman getirmeyi, %4,3'ü (1) teknik servisle bağlantı kurmayı, kendi çabasıyla çözmeye çalışmayı, meslektaşından yardım almayı, %4,3'ü (1) teknik servisle bağlantı kurmayı, kendi çabasıyla çözmeye çalışmayı ve dışarıdan eleman getirmeyi tercih ettiklerini ifade etmiştir.

Tablo 13. Servis Taleplerinin Zamanında Karşılanıp Karşılanmadığına İlişkin Dağılım

Servis Taleplerinin Zamanında Karşılanması	Frekans	Yüzde (%)
Hiçbir zaman karşılanmıyor	3	13,0
Karşılanmıyor	3	13,0
Ara sıra karşılanıyor	5	21,7
Genellikle karşılanıyor	6	26,1
Her zaman karşılanıyor	6	26,1
Toplam	23	100,0

Ankete katılan işletmelerin % 13'ü (3) servis taleplerinin zamanında karşılanıyor mu sorusuna hiçbir zaman karşılanmıyor, %13'ü (3) karşılanmıyor, %21,7'si (5) ara sıra karşılanıyor, %26,1'i (6) genellikle karşılanıyor, %26,1'i her zaman karşılanıyor cevabını vermiştir.

5- SONUÇ

Bilgisayarların ilk uygulama alanlarından birisini, muhasebede bilgisayar kullanımı oluşturmuştur. Karmaşık ve sıkıntılı birçok işi, önemli ölçüde bilgisayarlara yüklemek, işletmeler için oldukça rahatlatıcı ve pratik olarak görülmüştür. Gerçekten bilgisayarlar bu görevi en iyi biçimde üstlenmişler ve işletmelerde özellikle muhasebe alanında hızla yayılmışlardır.

Bilgisayarların muhasebe alanında kazandığı önemin nedeni, genel anlamda bilgisayarların işlevlerinden kaynaklanmaktadır. İşletme, işlenmesi acilen gerekli bir yığın veriye sahipse, bunları işlemenin en iyi yolu bilgisayarlardır. Muhasebe verileri, küçük bir işletme için bile hem çok sayıdadır, hem de sürekli izlenmeyi gerektirmektedir. Binlerce kalem ürünü olan ve yine binlerce müşterisi olan bir işletme, stoklarını ve alacak hesaplarını izleyebilmek için bilgisayara ihtiyaç duymakta ve bilgileri istediği zaman kullanmak üzere saklayabilmektedir.

Türkiye'de bilgisayarlı muhasebe sisteminin artan önemi karşısında işletmeler de, bu gelişmeye bağlı olarak muhasebe verilerinin sistematik olarak

bilgisayar ortamına kayıt edilmesini sağlayan çeşitli muhasebe paket programlarının kullanımına yönelmişlerdir. Muhasebe paket programları, işletme bilgilerinin tekdüzen hesap planı aracılığıyla muhasebe fişlerine kaydedilmesini sağlayan ve kaydı takiben sınıflama, raporlama ve analiz kapsamında muhasebeciye kolaylıklar sunan programlardır. Başlangıçta fazla karmaşık olmayan ve muhasebe modülüyle sınırlı tutulan paket programları günümüzde artık finansman, bütçeleme, üretim, maliyet muhasebesi vb. modülleri de kapsamaktadır.

Muhasebe, paket program ve işletmelerin muhasebe departmanları çerçevesinde ele alınan bu anket çalışması araştırmaya katılan ve bilgisayarlı muhasebe programı kullanan 23 işletmeye uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibi özetlenebilir;

- Araştırmaya katılan işletmelerin %60,9'u gıda sektöründe, %8,7'si mobilya sektöründe; %95,7'si beş yıldan uzun süredir, %4,3'ü ise bir yıldan kısa süredir faaliyet göstermektedir. İşletmelerin %52,2'si Anonim Şirket, %47,8'i ise Limited Şirkettir.

- İşletmelerin kullandıkları muhasebe paket programlarına bakıldığında %4,3'ünün Eta, %65,2'sinin Logo, %17,4'ünün Datasoft, %4,3'ünün Mikro ve %8,7'sinin Pegasoft programını kullandıkları görülmektedir. Araştırmaya katılan işletmelerin çoğu Logo programını kullanmaktadır. Ayrıca işletmelerin %43,5'i sahip oldukları programı beş yıldan uzun süredir, %30,4'ü 3-5 yıl arası, %26,1'i ise 1-3 yıl arası kullanmaktadır. Eta ve Pegasoft programlarını kullanan işletmeler beş yıldan uzun süredir sahip oldukları programı kullanmaktadır.

- İşletmelerin %43,5'i kullandıkları programı, meslektaşlarının önerisi üzerine %4,3'ü broşür vasıtasıyla, %34,8'i pazarlamacı sunumu üzerine

satın aldıklarını ifade etmişlerdir. Ancak program satın alınırken asıl yapılması gereken, piyasadaki programların işletmenin ihtiyaçlarına uygun olup olmadığının araştırılması ve demoları kullanılarak bir kıyaslama sonucu karar verilmesidir. Ayrıca satıcının pazardaki durumu, programı kullananlar(referanslar) da incelenmelidir. Anket sonuçlarına göre işletmelerin %47,8'i program satın alınırken satıcının pazar durumunu dikkate almakta, %13'ü ise bu faktörü göz ardı etmektedir.

- İşletmelerin yarısının programı, program sağlayıcının desteği ve deneme yanılma yoluyla öğrendikleri tespit edilmiştir.

- İşletmelerin programlar aracılığıyla en çok kullandıkları modüller sırasıyla fatura, muhasebe, cari, stok, çek/senet, banka, hepsi ve personel bordrosudur. En az kullanılan modüller ise sırasıyla demirbaş, personel bordrosu, stok, çek/senet, fatura ve muhasebedir.

- İşletmeler kasa ile en fazla cari modülünü, en az demirbaş modülünü; banka modülü ile en fazla çek/senet modülü, en az muhasebe modülü; çek/senet modülü ile en fazla muhasebe modülü, en az kasa modülü, stok modülü ile en fazla fatura modülü, en az muhasebe modülü; cari modülü ile en fazla çek/senet ve fatura modülü, en az stok ve banka modülü ile entegre olarak kullandıkları tespit edilmiştir. İşletmelerin biri kasa modülünü, 3'ü banka modülünü, 3'ü çek/senet modülünü, 1'i stok modülünü, 2'si ise cari modülünü diğer modüllerden bağımsız olarak kullandıkları görülmüştür.

- İşletmelerin %82,6'sı kullandıkları programların ihtiyaçlarını karşıladığını, %8,7'si ise karşılamadığını ifade etmiştir. Mikro programını kullanan işletme ve Logo programını kullanan işletmelerin biri sahip oldukları programın ihtiyaçlarını karşılamadığını ifade etmiştir.

- İşletmelerin %73,9'u, program değiştirme maliyetinin düşük olması durumunda sahip oldukları programı değiştirmeyeceklerini, %26,1'i ise değiştirebileceklerini belirtmişlerdir. Program değiştirme maliyetinin düşük olması durumunda programlarını değiştirmeyeceklerini ifade eden işletmelerin tamamı programlarının ihtiyaçlarını karşıladığını ifade etmişlerdir.

- Ankete katılan işletmelerin yarısı sahip oldukları programın yardım ve eğitim dokümantasyonunu yeterli bulmadıklarını, diğer yarısı ise yeterli bulduklarını belirtmişlerdir. Program satıcıları, eğitim ve yardım dokümantasyonunu yeterli bulmayan işletmelerin programları öğrenmeleri için eğitim seminerleri düzenleyebilir, programları tanıtıcı broşürler göndererek işletmelerin programları etkin bir şekilde kullanmalarını sağlayabilirler.

- İşletmelerin %73,9'u sahip oldukları muhasebe programının diğer versiyonları hakkında genel bilgilerinin olduğu tespit edilmiştir.

- İşletmelerin %73,9'unun sahip oldukları program üzerinde yapılan değişiklikleri takip ettikleri, %26'sının ise ya hiç takip etmedikleri ya da ara sıra takip ettikleri belirlenmiştir. Teknoloji hızla geliştiği için yazılım işletmeleri programları üzerinde sürekli güncellemeler yapmaktadırlar. İşletmelerin de programdan istenen verimi alabilmeleri için bu güncellemeleri takip etmeleri gerekmektedir. Program satıcıları ise bu değişme ve gelişmelerden işletmeleri haberdar etmelidirler.

- İşletmelerin %47,8'i programlarını internetten güncelleyebilmekte iken %52,8'i programın internetten nasıl güncellendiğini ya bilmemekte ya da güncellemeleri takip etmemektedir.

- İşletmeler sahip oldukları programda sorunlarla karşılaştıklarında, en çok teknik servisle bağlantı kurduklarını ya da kendi çabaları ile sorunu giderdiklerini belirtmişlerdir.

- İşletmelerin %56,5'i program satıcılarının sunduğu teknik destekten memnun iken, %34,7'si memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir. Program seçiminde teknik desteğin yeterli olması işletmeler için önemli bir faktördür.

Anketin uygulandığı bölgede kullanılan program sayısının sınırlı olması teknik desteğin yetersiz olmasından kaynaklanabilir. Bu nedenle teknik desteğin iyi yapılandırılması gerekmektedir. Ayrıca sunulan hizmetin maliyeti ve teknik servis elemanlarının muhasebe bilgisine sahip olması da önemli bir etkenidir. Anket sonuçlarına göre işletmelerin %30,4'ü teknik desteğin maliyetinin düşük olduğunu, %34,8'i ise yüksek olduğunu belirtmişlerdir.

- Yeterli teknik destek sağlandığını ifade eden işletmeler, teknik destekten memnun iken, yeterli destek sağlanmadığını ifade eden işletmeler, teknik destekten memnun olmadıklarını belirtmişlerdir.

- İşletmelerin çoğunluğu sahip oldukları programdan; bilanço ve gelir tablosu, nakit akım tablosu, satışların maliyeti tablosunu hazırlamayı bilmektedirler. Ancak ankete katılan işletmelerin %8,7'si bilanço, gelir tablosu ve satışların maliyeti tablosunun programda nasıl hazırlandığını bilmediklerini ya da bunları elle hazırladıklarını ifade etmişlerdir. Bu tablolar işletmelerin varlık-kaynak, gelir-gider durumlarını takip ettikleri temel mali tablolardır. Bunların programda hazırlanmaması programın etkin bir şekilde kullanılmadığını, programla ilgili verilen eğitimin yetersiz olduğunu göstermektedir. Program satıcılarının bu temel işlevlerin programda nasıl yapıldığını anlatması hem programın etkin bir şekilde kullanılmasını hem de işletmelere zaman, işgücü tasarrufu sağlayacaktır.

- İşletmelerin %26'sı programda işlem yapılırken sistem kilitlenmesi sorununu yaşadıklarını, %56,5'i ise yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

Sonuç olarak; yapılan çalışma sonucunda Er-

zurum Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren ve ankete katılan işletmelerin çoğu meslektaşlarının önerisi üzerine muhasebe paket programını seçmekte olup, en fazla tercih edilen programın ise Logo paket programı olduğu tespit edilmiştir. Yine, işletmelerin bazıları, kullandıkları muhasebe programları ile yapılabilen temel işlevleri etkin bir şekilde kullanamamaktadır. Nihayet, işletmeler en çok muhasebe programlarının teknik servislerinin yetersiz olduğundan şikâyet etmektedirler.

YARARLANILAN KAYNAKLAR:

- CAN, A.Vecdi, CEYHUN, A. Alper, *Muhasebe Paket Programları*, Avcı Ofset, 1. Baskı, İstanbul 2004.
- KARCIOĞLU, Reşat, "Bilgisayarların Muhasebecilerin Görevlerine Etkisi ve Erzurum'daki Muhasebe Bürolarında Bilgisayar Kullanımı", *Atatürk Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt:10, Sayı:1-2, Yıl:1993
- KARCIOĞLU, Reşat, *Tekdüzen Hesap Planına Uygun Bilgisayarlı Muhasebe*, Atatürk Üniversitesi Z.F. Fındıkoğlu Araştırma Merkezi, Yayın No:183, Erzurum 1994.
- ÖZ, Yaşar, *Bilgisayar Kullanılan Muhasebe Sistemlerinde Denetim*, Atatürk Üniversitesi SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1999.
- ÖZER, Mevlüt, *Vergisel ve Teknik Boyutuya Muhasebe*, 1. Baskı, Ankara, 1998.
- UÇAR, Mustafa, ERTÜRK, Süleyman, *Uygulamalı Bilgisayarlı Muhasebe*, Beta Yayınları, İstanbul 1999.
- USLU, M.Selçuk, *Bilgisayarların Muhasebe de Kullanılması Yararları ve Önemi*, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları, Yayın No: 78, Ankara.
- VURAL, Mahmut, "Vergi Hukukumuzda Bilgisayar Ortamında Muhasebe", *Vergi Dünyası*, Sayı:144, Ağustos 1993